

Київський національний університет
будівництва і архітектури
Кафедра політичних наук і права

Шифр спеціальності	Назва спеціальності, освітньої програми	Рівень ВО
052	Політологія Політичний менеджмент	Бакалавр

«Затверджую»

Завідувач кафедри

_____ / Є.Перегида /

Розробник силябусу

_____ / Ю. Баєва /

СИЛАБУС

ОКФ 15 Політичні партії та партійні ідеології

(назва, шифр освітньої компоненти (дисципліни))

1) Статус освітньої компоненти: обов'язкова	
2) Контактні дані викладача: Баєва Юлія Євгенівна, кандидат політичних наук, корпоративна пошта : baieva.iuie@knuba.edu.ua, тел. 0963344000, профіль на сайті: http://surl.li/fkked	
3) Пререквізити : ОКФ3 «Історія політичної думки України» ОКФ6 «Сучасна зарубіжна політологія» ОКФ9 «Громадянське суспільство як політичний інститут»	
4) Коротка анотація дисципліни Дисципліна Політичні партії та партійні ідеології є основним фаховим компонентом підготовки здобувачів вищої освіти для спеціальності 052 освітнього ступеня «бакалавр» та спрямована на формування і розвиток загальних компетентностей у відповідності до освітньої програми. Мета: ознайомлення студентів із історією становлення політичних партій, засвоєння теоретичних засад їх функціонування та взаємодії з іншими інституціями політичної системи, оволодіння сучасними підходами та інструментами до практичних завдань партійного будівництва, досягнення політичної сфери суспільного буття, засвоєння знань про формування, поширення та вплив партійних ідеологій . Завдання: Завданнями вивчення курсу є розкриття сутності понять політична партія та партійна ідеологія, їх історичного та сучасного концептуального осмислення; представлення методик якісного виміру партіології; висвітлення проблематики та наукового інструментарію політичних партій та партійних ідеологій, концептуальної бази дослідження політичних партій та ідеологій; а також аналіз сучасного стану політичних партій та партійних ідеологій в Україні.	
5) Структура курсу:	
Загальна кількість кредитів ECTS	6
Сума годин:	180
Вид індивідуального завдання	контрольна робота
Форма контролю	іспит

Шифр спеціальності	Назва спеціальності, освітньої програми	Рівень ВО
052	Політологія Політичний менеджмент	Бакалавр

Зміст курсу

МОДУЛЬ 1. ПОЛІТИЧНІ ПАРТІЇ

Змістовий модуль 1. Теоретичні засади дослідження політичних партій

Лекція 1. Інституційний вимір партології

Практичне заняття 1

1. Об'єкт та предмет партології.
2. Соціополітичні поділи - основа формування сучасних партій
3. Функції партології.
4. Методи вивчення функціонування політичних партій.

Лекція 2. Витоки теорії політичних партій та партійних систем.

Практичне заняття 2

1. Уяви щодо політичних партій у античності та Середньовіччі.
2. Розвиток політичної думки Нового часу (Т.Гоббс, Ж-Ж. Руссо) щодо політичних партій.
3. Дж. Вашингтон та політичні партії.

Лекція 3. Основні теорії сучасних політичних партій та партійних систем

Практичне заняття 3

1. Етапи становлення теорії політичних партій та партійних систем.
2. Теорії політичних партій М. Острогорського, Р. Міхельса, М. Вебера.
3. М.Дюверже як засновник сучасної партології.
4. К. фон Бойме щодо розвитку сучасних політичних партій.
5. Дж. Сарторі «Партії та партійні системи».
6. Я. Бадж, Ж. Шарло, М. Лейвер, П. Маєр, А. Панеб'янку, С. Роккан, К. Стром. Формування теорії партійних систем.
7. Українські дослідження політичних партій.

Змістовий модуль 2. Інституційний вимір функціонування політичних партій

Лекція 4. Партії та політична система суспільства

Практичне заняття 4

1. Політичні партії як складник інституціональної підсистеми політичної системи суспільства. Нормативно-правове регулювання діяльності партій.
2. Функції політичних партій. Партії як виразник інтересів соціальних груп.
3. Партії як складовий елемент демократії.
4. Вплив громадянського суспільства на формування політичних партій.
5. Урядовий статус партії. Індекс урядової істотності.

Лекція 5. Основні типології політичних партій

Практичне заняття 5

1. Система критеріїв типології політичних
2. Кадрові та масові партії.
3. Правлячі та опозиційні партії.
4. Типологія партій за місцем у політичному спектрі.
5. Феномен «народних партій».

Лекція 6. Організаційна структура політичних партій

Практичне заняття 6

1. Статут партії.
2. Членство в партіях та партійне оточення.
3. Партійні організації.
4. Партійна демократія.
5. Партійні еліти.
6. Регіональні структури політичної партії.

Лекція 7. Діяльність політичних партій та її регулювання

Практичне заняття 7

1. Програмова діяльність політичних партій.
2. Парламентська діяльність партій.
3. Фінансова діяльність політичних партій.

Лекція 8. Правова інституціоналізація політичних партій України

Практичне заняття 8

1. Організаційна будова, статус, функції та фінансування українських партій.
2. Парламентсько-урядова діяльність партій.
3. Політична опозиція в Україні.

Шифр спеціальності	Назва спеціальності, освітньої програми	Рівень ВО
052	Політологія Політичний менеджмент	Бакалавр

МОДУЛЬ 2. ПАРТІЙНІ СИСТЕМИ

Змістовий модуль 3. Сутність та типологія партійних систем

Лекція 9. Теоретичні засади вивчення партійних систем

Практичне заняття 9

1. Поняття партійної системи.
2. Фактори впливу на формування партійної системи.
3. Соціально-політичні поділи як чинники замерзання партійних систем за теорією С.Роккана та С.Ліпсета.

Лекція 10. Методи визначення партійних систем

Практичне заняття 10

1. Вплив якості електорального простору на конфігурацію партійної системи.
2. Індекс ефективної кількості політичних партій, індекси фракційності та агрегації політичних партій.
3. Урядова участь та урядова відповідальність

Лекція 11. Типологія партійних систем.

Практичне заняття 11

1. Критерії типологізації партійних систем за Дж. Сарторі, Ж. Блонделем.
2. Типології П.Маєра та Дж. Смітта.
3. Базові типи партійних систем.
4. Особливості типологізації партійних систем посткомуністичних країн.

Лекція 12. Неальтернативні партійні системи

Практичне заняття 12

1. Однопартійні системи.
2. Гегемоністські партійні системи.

Лекція 13. Альтернативні партійні системи

Практичне заняття 13

1. Функціонування двопартійних систем: порівняльний аналіз.
2. Двох з половиною партійні системи.
3. Інші багатопартійні системи: регіональний розподіл світу.
4. Атомізовані партійні системи.

Лекція 14. Партійна система України

Практичне заняття 14

1. Еволюція нормативних рамок партійної системи України.
2. Інституціоналізація партійної системи України.
3. Перспективи розвитку партійної системи України.

МОДУЛЬ 3. ПАРТІЙНІ ІДЕОЛОГІЇ.

Змістовий модуль 4. Теоретико-методологічні засади вивчення партійних ідеологій.

Лекція 15. Поняття політичної ідеології

Практичне заняття 15

1. Сутність політичної ідеології. Політичні теорії та політичні ідеології: спільне та розбіжності.
2. Структурні елементи партійних ідеологій. Партійні програми.
3. Функції політичної ідеології.
4. Символізм політичної ідеології.

Змістовий модуль 5. Сучасні партійно-ідеологічні течії

Лекція 16. Лібералізм та неолібералізм

Практичне заняття 16

1. Ліберальна філософія Нового часу.
2. Основні цінності та характеристики ліберальної ідеології.
3. Модифікації лібералізму ХХ-ХХІ ст. Неолібералізм.

Лекція 17. Консерватизм та неоконсерватизм.

Практичне заняття 17

1. Виникнення консервативної ідеології. Е. Берк, Ж. де Местр.
2. Цінності та політичні положення консерватизму.
3. Традиційний консерватизм та неоконсерватизм.
4. Проблема ідентифікації лібертаріанства.

Лекція 18. Соціал-реформізм.

Практичне заняття 18

1. Теоретичні та соціальні джерела соціалістичної ідеології.
2. Основні положення марксистської доктрини.
3. Ідеологічна еволюція соціал-демократії.

Шифр спеціальності	Назва спеціальності, освітньої програми	Рівень ВО
052	Політологія Політичний менеджмент	Бакалавр

Лекція 19. Ліво- та праворадикальні політичні ідеології

Практичне заняття 19

1. Виокремлення комуністичної ідеології та її ціннісно-політичні характеристики. Модифікації ліворадикальних ідеологій.

2. Фашизм та націонал-соціалізм як регресивні ідеології.

Лекція 20. Націоналізм як політична ідеологія

Практичне заняття 20

1. Становлення націоналізму як політичної ідеології.

2. Основні цінності націоналізму.

3. Національні модифікації націоналістичної ідеології.

Лекція 21. Сучасні модифікації політичних ідеологій

Практичне заняття 21

1. Фемінізм як політична ідеологія.

2. «Зелені» ідеології.

3. Ю. Левенець про нектасові ідеології.

4. Посттрадиційні ідеології (технократизм, трансгуманізм тощо).

Практичне заняття 22

1. Ідеологія мондіалізму.

2. Альтер-глобалістичні ідеології.

Лекція 22. Ідеологічний спектр української багатопартійності

Практичне заняття 23

1. Становлення традиційних ідеологій в політичному полі України.

2. Консервативні джерела партійних ідеологій в Україні.

3. Вузьке поле українського лібералізму.

4. Порожнє поле українського соціалізму.

5. Персоналістичні аспекти партійних ідеологій в Україні.

ТЕМАТИКА ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

Основні етапи історичного розвитку політичних партій.

Політична партія, сутність, місце в політичній системі суспільства.

Становлення партійної системи України та її перспективи.

Лібералізм як ідеологічна основа діяльності політичних партій.

Неолібералізм: сутність, представники, причини поширення.

Партійна програма: сутність та основні функції.

Проблеми ідентифікації та типологізації консерватизму.

Британський консерватизм.

Консерватизм в Україні.

Ідеологія соціал-реформізму та його еволюція у XX-XXI ст.

Основні етапи становлення соціал-демократичних партій провідних західноєвропейських країн (Німеччина, Франція, Велика Британія).

Національна ідея та національна ідеологія.

Національна ідея та національна держава.

Національна ідеологія та націоналізм. Спільні та відмінні положення національних версій націоналізму.

Політична доктрина сіонізму. Т.Герцль.

Європейські націоналізми.

Афроамериканський націоналізм. С.Бріггс, М.Літтл, М.Л.Кінг.

Антиколоніальний націоналізм. Р.Тагор, М.Ганді, У.Бергхард, Ф.Фарон.

Націоналізм етнічних груп.

Націоналізм в сучасній Україні.

Загальні та особливі характеристики фашизму і націонал-соціалізму.

Політична доктрина італійського фашизму. Дж.Джентіле.

Політична доктрина націонал-соціалізму в Німеччині. Т.Малтус, А.Розенберг.

Причини виникнення, поширення та основні характеристики комуністичної ідеології.

Основні етапи розвитку ідеології комунізму:

Фемінізм: характеристики та хвилі становлення.

Ідеологія екологізму

Сучасна партійна система України

Фемінізм в Україні

Київський національний університет
будівництва і архітектури
Кафедра політичних наук і права

Шифр спеціальності	Назва спеціальності, освітньої програми	Рівень ВО
052	Політологія Політичний менеджмент	Бакалавр

Індивідуальне завдання підлягає захисту Здобувачом на заняттях, які призначаються додатково.

Індивідуальне завдання може бути виконане у різних формах. Зокрема, Здобувачі можуть зробити його у вигляді реферату. Реферат повинен мати обсяг від 18 до 24 сторінок А4 тексту (кегель Times New Roman, шрифт 14, інтервал 1,5), включати план, структуру основної частини тексту відповідно до плану, висновки і список літератури, складений відповідно до ДСТУ 8302:2015. В рефераті можна також помістити словник базових понять до теми. Водночас індивідуальне завдання може бути виконане в інших формах, наприклад, у вигляді дидактичного проекту, у формі презентації у форматі Power Point. В цьому разі обсяг роботи визначається індивідуально – залежно від теми.

Література, що рекомендується для виконання індивідуального завдання, наведена у цій робочій програмі, а в електронному вигляді вона розміщена на Освітньому сайті КНУБА, на сторінці кафедри.

Також як виконання індивідуального завдання за рішенням викладача може бути зарахована участь Здобувача у міжнародній або всеукраїнській науково-практичній конференції з публікацією у матеріалах конференції тез виступу (доповіді) на одну з тем, дотичних до змісту дисципліни, або публікація статті на одну з таких тем в інших наукових виданнях.

Текст індивідуального завдання подається викладачу не пізніше, ніж за 2 тижні до початку сесії. Викладач має право вимагати від Здобувача доопрацювання індивідуального завдання, якщо воно не відповідає встановленим вимогам.

7) Посилання на сторінку електронного навчально-методичного комплексу дисципліни:
<https://org2.knuba.edu.ua/course/view.php?id=3196>